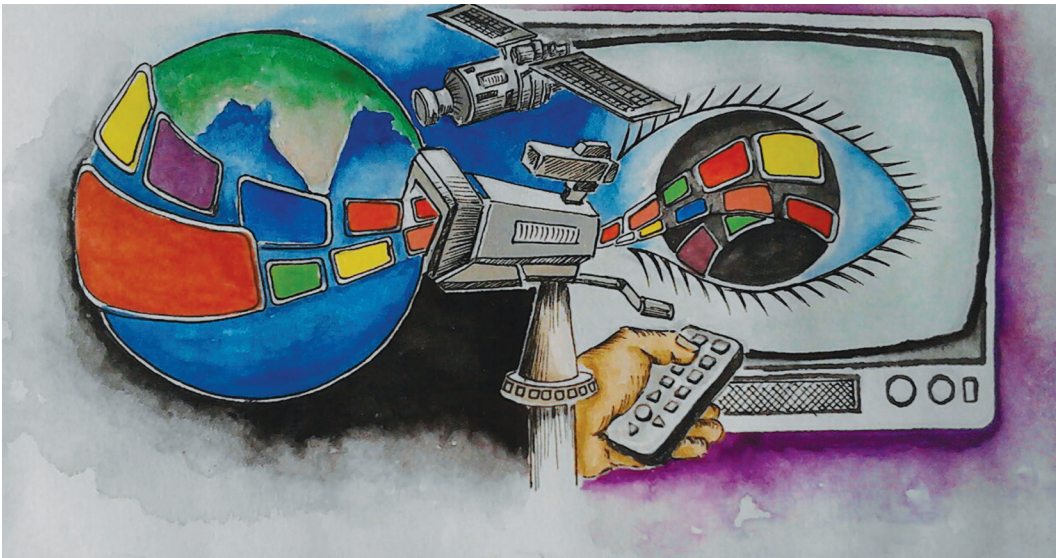

රූපවාහිනී මාධ්‍යය

අභිමතාර්ථ

දෘශ්‍ය සන්නිවේදනය මානව සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියේ පැරණිතම විධික්‍රමයකි. දෘශ්‍ය සංඥා විද්‍යුත් ක්‍රමවේදයක් ඔස්සේ ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමට දැරූ උත්සාහයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් සිනමා මාධ්‍ය බිහි විය. සිනමා මාධ්‍ය මත පදනම් වෙමින් සිනමාව අතික්‍රමණය කළ ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍යක් ලෙස රූපවාහිනිය හඳුන්වා දිය හැකි ය. එය ගෘහස්ථ මෙන්ම සජීවී මාධ්‍යකි. ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය සංඥා විද්‍යුත් චුම්බක සංඥා බවට පරිවර්තනය කරමින් විසුරවා හැරීම රූපවාහිනියේ මූලික තාක්ෂණික ක්‍රියාවලියයි. එම ක්‍රියාවලිය ගෙවී ගිය දශක කිහිපය ඔස්සේ බහුවිධ අංශයන්ගෙන් දියුණු වී තිබේ. නිවසේ ආලින්දයේ ස්ථානගත වූ රූපවාහිනිය අතේ ගෙන යා හැකි හෝ අන්තර්ජාලය ඔස්සේ නැරඹිය හැකි තත්ත්වයට වෙනස් වී තිබේ. රූපවාහිනියේ හැඩය පවා සැලකිය යුතු වෙනස්කම් රැසකට භාජනය වූ අතර ක්‍රමාණ දසුන් සහිත රූපවාහිනී සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රමවේදය එහි නවමු අත්දැකීමයි. අද දවසේ නිවසේ ස්ථානගතව ඇති රූපවාහිනිය අනාගතයේ දී අවැසි තැන දී මැවෙන තිර මාධ්‍යක් බවට පත් කිරීම රූපවාහිනී තාක්ෂණයේ මිලඟ ඉලක්කයයි.

නංගී : අම්මේ, අම්මේ, මේ බලන්නකෝ...

අම්මා : ඇයි? මොකද දුව මේ කලබලෙන් කෑ ගහන්නේ?

නංගී : අනේ, අම්මේ අයියාට අපූරු සෙල්ලම් බඩුවක් තැගි හම්බවෙලා

අම්මා : මොකක් ද මලිඳු, මේ නංගි කියන්නේ?

මලිඳු : ඔව් අම්මේ, අමල්ගේ අම්මා රට ඉඳන් ඇවිත්. ඉතිං අමල් මට තැග්ගක් දුන්නා.

අම්මා : කෝ බලන්න. ඇත්තමයි අපූරු සෙල්ලම් බඩුවක්

නංගී : අනේ අම්මේ, මේ කැමරාවෙන් කොහොම ද රූප පේන්නේ?

මලිඳු : මම ඒක කියලා දෙන්නම් අද අපේ සන්නිවේදනය හා මාධ්‍ය අධ්‍යයනය සර් මට ඒක කියලා දුන්නා.

අම්මා : එහෙනම් මලිඳු අපිට ඒක කියලා දෙන්නකෝ

මලිඳු : මේ කැමරාවේ මැද තියෙනවා වක්‍රාකාර විනිවිද පෙනෙන ප්ලාස්ටික් රවුමක්. ඒක සමාන කොටස්වලට බෙදලා මේ රූප ඇඳලා තියෙන්නේ. අපි ඇහූ තියන තැන තියෙන්නේ කුඩා උත්තල කාචයක්. ඒක හරියටම අර රූප කෙලින් තියෙන්නේ. ඉදිරියෙන් එන ආලෝකය රූප තැටියට වැටිලා කාචයෙන් අපිට රූපය විශාල වෙලා පේනවා. මේ බොත්තම ඔබන කොට එතෙත්ට වෙන රූපයක් එනවා,

අම්මා : හොඳයි පුතා, දැන් පුතා කියන්න ඕන ඔයාගේ පාඩමට අදාළ වෙන්නෙ කොහොම ද?

මලිඳු : අම්මේ රූපවාහිනිය නිර්මාණය කරන්න විවිධ අය ගත්ත උත්සාහයේ සමහර තැන්වල දී මේ වගේ නිර්මාණ එයාලට උදව් වෙලා තියෙනවා, ඊළඟ පියවර විදිහට රූපවාහිනිය නිර්මාණය කර ගන්න.

අම්මා : ඔව් පුතේ මිනිසා සඳ තරණය කරපු සිද්ධිය ඒ කාලේ දියුණු රටවල රූපවාහිනියෙන් පෙන්වලා තියෙනවා. ඒත් ඒ කාලේ අපිට ඒක අහන්න ලැබුනේ ගුවන්විදුලියෙන්

නංගී : දැන් නම් අම්මේ අපිට රූපවාහිනිය තියෙන නිසා ලෝකෙ ඕනම දෙයක් ගෙදර ඉඳන්ම බලා ගන්න පුළුවන්

අම්මා : ඒකනේ පුතේ ඔයාලා දැන් දියුණු ලෝකයේ බුද්ධිමත් දරුවෝ.

4.1 රූපවාහිනී මාධ්‍ය හැඳින්වීම

රූප හා වෙනත් දෘශ්‍ය මෙවලම් යොදා ගනිමින් සන්නිවේදනය කිරීම මානව සන්නිවේදනයේ පැරණිතම සන්නිවේදන ක්‍රමයකි. මානවයා ඇත අතීතයේ සිට ම සිය අත්දැකීම් සිතුවමට නැගීමට විවිධ උත්සාහයන් දරා තිබේ. පසුපසින් ඇති අලෝකය නිසා වස්තුවකට ඉදිරියෙන් සෙවණැලි ඇති වන බව පැරණි මානවයින් අත්දැකීමෙන් අවබෝධ කොට ගැනීම නව සන්නිවේදන රටාවක මූලාරම්භය විය. ගිනිමැළයකින් හෝ හිරු කිරණන් ලැබෙන අලෝකයට ඉදිරියෙන් සිය අතැගිලි මෙහෙයවමින් ගල් ගුහා බිත්ති මත සෙවණැලි රූප මැවීමට ආදි මානවයාට හැකි විය. දුර ප්‍රමාණය අනුව රූපයේ ප්‍රමාණය තීරණය කළ හැකි බව අවබෝධ කොට ගැනීමට තවත් බොහෝ කලක් ගත වන්නට ඇත. මේ සියලු සිද්ධාන්ත මත පදනම් වෙමින් පසු කලක වලන රූප මාධ්‍ය මානව සන්නිවේදනයට එක් විය. අද වන විට රූපවාහිනිය මානව සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියේ අත්‍යවශ්‍ය ම අංගයකි. එය බොහෝ සෙයින් මිනිසාට සමීපව ඇති අතර ම විශාල බලපෑමක් ද සිදු කරයි.

4.1.1 වලන චිත්‍රයේ ආරම්භය

වලන චිත්‍රයේ මූලාරම්භය වූයේ ආලෝක ප්‍රභවයකට ඉදිරියෙන් හෝ පසු පසින් සෙවණැලි ඇති වීමේ සංසිද්ධිය තම සන්නිවේදන කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීමට හැකි බව අවබෝධ කර ගැනීමයි.

11 වන හා 12 වන සියවස් වන විට චීනයේ අපූරු ප්‍රසංග විශේෂයක් ව්‍යාප්ත විය. ඒවා 'සෙවණැලි නාට්‍යය' නමින් හඳුන්වා තිබේ. සෙවණැලි රූප (Silhouette) මැවීමේ විශේෂ ශිල්පීන් විය. ඔවුහු තැනින් තැනට යමින් සෙවණැලි නාට්‍ය සංදර්ශන පැවැත් වූහ. ආලෝකය ඉදිරියේ දැන් හා වෙනත් උපකරණ තැබූ විට ඒවායේ සෙවණැලි තිරයක් මතට පතිත වේ. ඊට උචිත හඬ පසුබිමෙන් නිකුත් කිරීම හේතුවෙන් ප්‍රේක්ෂක ආකර්ෂණය වඩාත් වැඩි වූ බැව් සඳහන් වේ. එහෙත් මේ ක්‍රමයේ දී වර්ණ හෝ වෙනත් විශේෂතා දැකිය නොහැකි වූ අතර අදුරු කළු පැහැති සෙවණැලි තිරය මත දැකිය හැකි විය.

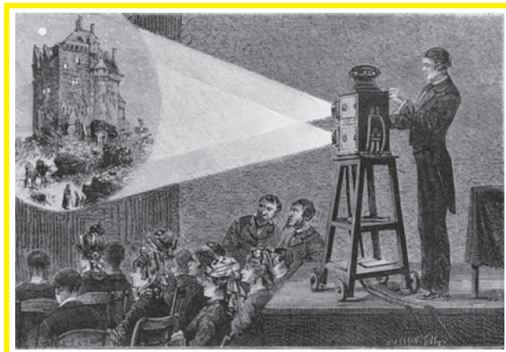
4.1 රූපය - සෙවණැලි නාට්‍ය දර්ශනයක්

17වන සියවසේ දී සෙවණැලි නාට්‍ය තව දුරටත් වර්ධනය වීමට හේතු වූයේ 'මැජික් ලන්තැරුම' නම් උපකරණයයි. එය නිපදවූ පුද්ගලයා පිළිබඳ අදහස් කිහිපයක් පවතී. ඒ අතරින් පොදුවේ පිළිගත් අදහස වන්නේ ජර්මන් ජාතික පූජකවරයෙකු වූ 'ඇතනේසියස් ක්ලේවර්' විසින් උත්තල කාවයක් තුළින් ආලෝකය ගමන් කරවීමට සැලැස්වීමෙන් 'මැජික් ලන්තැරුම' නිර්මාණය කළ බවයි. එය ලෝක ඉතිහාසයේ ප්‍රථම ප්‍රක්ෂේපණ යන්ත්‍රය ලෙසින් හැඳින්විය හැකිය.

4.2 රූපය - මැජික් ලන්තැරුම

4.3 රූපය - මැජික් ලන්තැරුම යොදා ගෙන ඉදිරිපත් කළ දර්ශනයක්

18වන සියවස වන විට මැජික් ලන්තැරුම වේගයෙන් ව්‍යාප්ත වෙමින් තිබිණ. මැජික් ලන්තැරුම යොදා ගනිමින් ප්‍රංශයේ 'පැන්තස් මැගෝරියා' නම් දර්ශන පැවැත් වූ බව සඳහන් වේ. මැජික් ලන්තැරුම මගින් ඇති කළ ආන්දෝලනය හේතුවෙන් කාමය හා ප්‍රක්ෂේපණය පිළිබඳ ලොවපුරා පර්යේෂණ හා අත්හදා බැලීම් සිදු වන්නට විය. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික පුනරුදයට ඉහවල් වූ දේශන පැවැත් වූ අනගාරික ධර්මපාලතුමා මැජික් ලන්තැරුමක් භාවිත කළ බව ඉතිහාසයේ සඳහන් වේ. එමගින් දේශන සඳහා ප්‍රේක්ෂකයන් පොළඹවා ගැනීමට හැකි වී තිබේ.

සරල අත්හදා බැලීමක් කරන්න.

දැල් වූ විදුලි පන්දමක දිස්තිමත් ආලෝකය බිත්තියක සිට අඩි 10-15 ක් අතර දුරක සිට බිත්තියට එල්ල කර මේසයක් හෝ ආධාරකයක් මත රඳවන්න. දැන් ඔබේ නිදහස් දැන විදුලි පන්දමේ ආලෝකය ඉදිරියේ තබා වලනය කරන්න. එම සෙවණැල්ල බිත්තිය මත පතිත වේ. දැන් විදුලි පන්දමේ සිට බිත්තිය දෙසට ගෙන යන විට සෙවණැල්ල කුඩා වන අතර විදුලි පන්දම දෙසට ළංකරන විට සෙවණැල්ල විශාල වේ. මෙම අත්හදා බැලීම රාත්‍රි කාලයේ දී හෝ ආලෝකයෙන් තොර කාමරයක් තුළ දී නම් වඩාත් සාර්ථක වේ.

4.4 රූපය

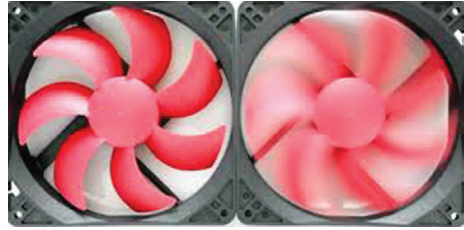
4.1.2 දෘෂ්ටියේ අඛණ්ඩතාවය (Persistence of Vision)

කැරකෙන විදුලි පංකාවක් නිරීක්ෂණය කරන්න. ක්‍රමයෙන් එහි වේගය වැඩි වන විට පෙනී අතර පරතරය වෙන් වෙන්ව දැකිය නොහැකි වේ. නැවත එහි වේගය අඩුවන විට ක්‍රමයෙන් පෙනී අතර පරතරය දැකීමට හැකි වේ. වේගයෙන් වලනය වන වස්තුවක එක් එක් පිහිටීම් අතර පරතරය දැකිය නොහැකි වන ආකාරයට මිනිස් ඇස සකස් වී තිබේ. මේ බව විද්‍යාත්මකව අවබෝධ කර ගැනීම වලන රූපයේ ආරම්භය විය.

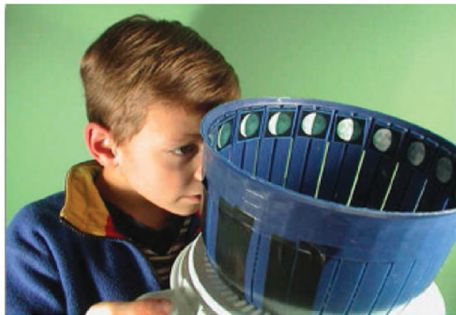

4.5 රූපය - ගිනි බෝල කරකවන්නෙකුගේ ගිනි වළල්ල සම්පූර්ණ ගිනි වළල්ලක් ලෙසින් දර්ශනය වීම.

4.6 රූපය - විදුලි පංකාවක් වේගයෙන් කරකැවෙන විට පෙනී ඇතර පරතරය දැකිය නොහැකි වීම.

මිනිස් ඇසට යම් රූපයක් ග්‍රහණය වීමෙන් පසු එම රූප ඉතාමත් කෙටි කාලයක් ඇසේ මතකය මත රඳා පවතී. මෙය තත්පරයකින් ඉතා කුඩා භාගයක (ආසන්න වශයෙන් තත්පර 0.04ක් පමණ) අගයක් ගනී. එම නිසා දෙවන රූපය දකින විට පළමු රූපය පිළිබඳ මතකයක් ඇස මත තැන්පත් ව තිබේ. එම මතකය අහෝසි වීමට පෙර තවත් රූපයක් දකින්නේ නම් එම රූප දෙක අතර වෙනසක් නොපෙනේ. එක් රූපයක් ඇසේ මතකයේ රැඳෙන කාලයට වඩා අඩු කාල පරතරයක් සහිතව රූප පෙළක් වලනය වන විට එම රූප අතර පරතරය ඇසට හසු නොවේ.

4.7 රූපය - දෘෂ්ටියේ අඛණ්ඩතාවය නියමය පැහැදිලි කරන ක්‍රීඩා භාණ්ඩයක්

දෘෂ්ටියේ අඛණ්ඩතාවය පිළිබඳ සිද්ධාන්තය සොයා ගැනීම සිනමා මාධ්‍යයේ බිහිවීමට විශාල දායකත්වයක් සැපයීය. සිනමා පටය තුළ ඇත්තේ එක පෙළට ලබාගත් ඡායාරූප සමූහයකි. සිනමා ප්‍රක්ෂේපණ යන්ත්‍රය ආධාරයෙන් ඒවා වේගයෙන් ධාවනය කරවන විට රූප, අඛණ්ඩ දර්ශනයක් ලෙසින් දැකිය හැකිය.

ක්‍රියාකාරකම 01

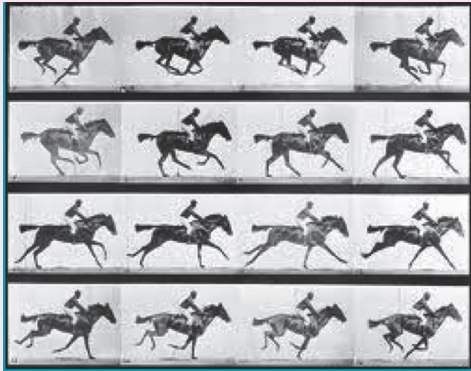
කාඩ්බෝඩ් කැබැල්ලකින්, අරය සෙන්ටිමීටර් 10ක් පමණ වන වෘත්තයක් කපා ගන්න. එහි දාරයේ සමාන දුරින් රතු පැහැ තිත් තබන්න. අනතුරුව ඇණයක ආධාරයෙන් වෘත්තයේ හරි මැදින් බිත්තියට හෝ ලී කැබැල්ලකට සවි කරන්න.

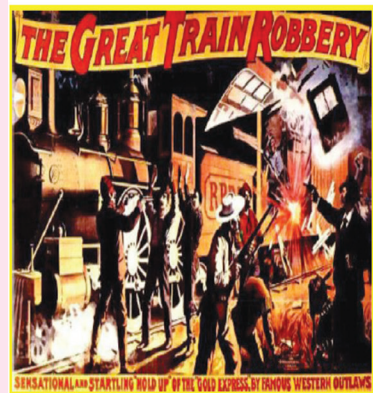
කාඩ්බෝඩ් රවුම වේගයෙන් කරකවන විට තිත් සියල්ල රතු පැහැ රවුමක් ලෙසින් දැකිය හැකිය. ක්‍රමයෙන් වේගය අඩු වන විට එම තිත් සියල්ල වෙන් වෙන්ව දැකිය හැකිය.

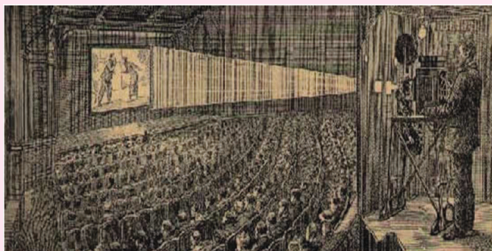
1839 දී 'ඩැගියුරේ' විසින් නිශ්චල ඡායාරූපය හඳුන්වා දෙනු ලැබීම හා 'ජෝර්ජ් ඊස්ටමන්' විසින් 'සෙලියුලොයිඩ්' සේයා පටලය සොයා ගනු ලැබීම ද සුවිශේෂ සිදුවීම් ලෙස සඳහන් වේ. ඡායාරූප ශිල්පය දියුණුවීමත් සමඟ වේගයෙන් සිදුවන සිදුවීම්ක ඡායාරූප පෙළක් ලබා ගැනීමට හැකි විය. එසේ ලබාගත් ඡායාරූප පෙළ මැජික් ලන්කැරුම ආධාරයෙන් ප්‍රක්ෂේපණය කිරීමෙන් මුල් සිදු වීමට බොහෝ දුරට සමාන දර්ශනයක් ලබා ගත හැකි විය. මෙකී සිද්ධාන්තය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සුදුසු විවිධ උපකරණ මෙම යුගයේ නිර්මාණය විය. මෙම සොයා ගැනීම් සියල්ල මත පදනම් වෙමින් විසිවන සියවස වන විට සිනමා ප්‍රදර්ශනය කිරීමේ හැකියාව මානව වර්ගයා සතු විය.

දුටන අශ්වයකුගේ පාද පිහිටන ආකාරය පරීක්ෂා කිරීමට ලබාගත් ඡායාරූප පෙළකි. මෙම ඡායාරූප පෙළ නැවත වේගයෙන් චලනය කිරීමේ දී මුල් සිදුවීමට සමාන දර්ශනයක් ලබා ගත හැකි විය.

සිනමා කර්මාන්තයේ විවිධ අන්තර්ගත බැලීම් සිදු වූ යුගයේ දී ලුම්යේ සහෝදරයින් විසින් විවිධ දර්ශන ප්‍රක්ෂේපණ සිදු කරන ලදී. සිනමාවට කලාත්මක බවක් ලබා දීමේ අරමුණින් කතා වස්තු රූගත කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඒ සමඟ ඇති විය.

1895 වර්ෂය වන විට යුරෝපය තුළ සිනමාශාලා (Motion Picture Theatre) ව්‍යාප්ත වී තිබේ

අභ්‍යාසය

1. දෘෂ්ටියේ අඛණ්ඩතාව පරිසරය ආශ්‍රිතව දැකිය හැකි අවස්ථා ලැස්තුවක් සකස් කරන්න.
2. ඔබේ ගුරුවරයාගේ සහය ඇතිව දෘෂ්ටියේ අඛණ්ඩතා සිද්ධාන්තය පැහැදිලි වන ක්‍රීඩා භාණ්ඩ කිහිපයක් නිර්මාණය කරන්න.

4.1.3 කථා නාද (හඬ සහිත) චිත්‍රපට බිහිවීම

මුල් යුගයේ චිත්‍රපට කර්මාන්තයේ ප්‍රබලතම අභියෝගය වූයේ රූපය සමග හඬ සම්බන්ධ කිරීමයි. චිත්‍රපටියේ මුල් යුගය “නිහඬ සිනමා යුගය” ලෙසින් හැඳින්වේ.

නිහඬ සිනමාව තම හැකියා ප්‍රදර්ශනයට ආශීර්වාදයක් කොටගත් නිර්මාණ ශිල්පියෙකු ලෙස එංගලන්තයේ උපත ලද නාට්‍යකරුවෙකු වූ චාලි චැප්ලින් හැඳින්විය හැකිය. ඔහු සිනමා ඉතිහාසයේ නොමද ගෞරවාදරයට පාත්‍ර වූ විශිෂ්ට රංගධරයෙකි.

4.8 රූපය - චාලි චැප්ලින් (Charlie Chaplin) හා ඔහුගේ සිනමා නිර්මාණයක පෝස්ටරයක්

මූලාශ්‍රය - අන්තර්ජාලය

1920 පමණ වන විට රූපය සමග හඬ ප්‍රක්ෂේපණය කිරීමේ ගැටලුව විසඳා ගනිමින් සිනමාවේ නව යුගයක් ඇරඹීමට හැකි විය. පසුව සංස්කරණ ක්‍රම, වර්ණ හා ගුණාත්මක හඬ භාවිතය ආදී බොහෝ තාක්ෂණික විධික්‍රම ක්‍රමානුකූලව සිනමාවට එක් විය.

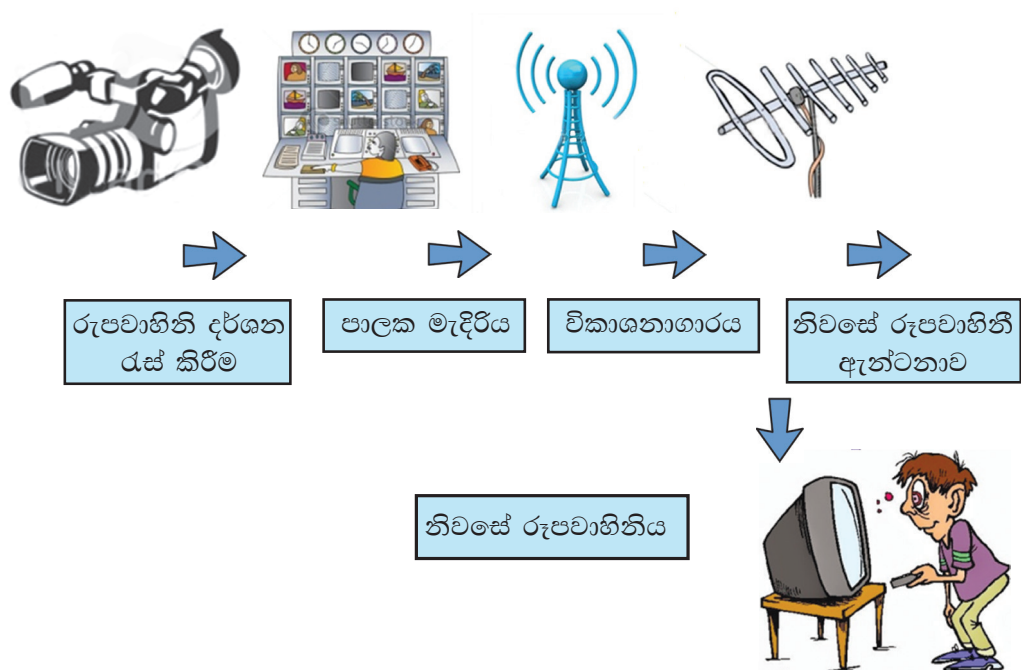
නූතන චිත්‍රපටය, කලා මාධ්‍යයක් මෙන්ම මහා පරිමාණ තාක්ෂණික හා සංස්කෘතික කර්මාන්තයකි. පරිගණක සජීවීකරණ, ත්‍රිමාණරූපී කැමරාකරණ, ත්‍රිමාණශබ්ද ප්‍රයෝග ආදියෙන් එය අනූනය. අනාගතයේ සිනමා කර්මාන්තය සතු අභියෝගය වන්නේ චිත්‍රපටයෙහි ප්‍රේක්ෂකයා ජීවත්වන ආකාරයේ හැඟීම් දැනෙන සේ චිත්‍රපට නිපදවීමයි.

4.1.4 රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ ආරම්භය

වලන රූප නිවසේ ආලින්දයට රැගෙන ඒම මිනිසාට ඇති වූ මිළඟ අවශ්‍යතාවයි. සිනමා තාක්ෂණයේ සොයා ගැනීම් නව මාධ්‍යයක ආරම්භක පියවර විය. එම මාධ්‍ය රූපවාහිනියයි. 1900 වන විට රූපවාහිනිය යන අදහස සහිත වචනයක් රුසියානු ඉංජිනේරුවරයෙකු දේශනයක දී යොදා ගෙන තිබේ. එමෙන්ම 1909 වන විට යුරෝපයේත් එය ව්‍යාප්ත වී තිබේ. 1930 වන විට යුරෝපා ජන ජීවිතයට බලපෑමක් සිදුකළ හැකි මාධ්‍යයක් තරමට මෙම ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය සන්නිවේදන මෙවලම ව්‍යාප්ත විය. ක්‍රමයෙන් එය සිනමාව මෙන් කලා මාධ්‍යයකට පමණක් සීමා නොවී ජන ජීවිතයට අවශ්‍ය තොරතුරු ගෙන එන සම්පත ම ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍යයක් බවට පත් විය.

රූපවාහිනී මාධ්‍යය සඳහා යොදා ගන්නා තාක්ෂණය, සිනමා මාධ්‍යයට යොදා ගන්නා තාක්ෂණයෙන් තරමක් වෙනස් වූවකි. සිනමාවෙහි දැකිය නොහැකි රූප සම්ප්‍රේක්ෂණ ක්‍රමයක් රූපවාහිනී මාධ්‍යයෙහි වේ. හඬ විසුරුවා හැරීමේ තාක්ෂණය සොයා ගැනීමත් සමග දුරකථනය, ගුවන්විදුලිය ආදී සන්නිවේදන ක්‍රම බිහිවිය. එම තාක්ෂණය වර්ධනය කරමින් රූප (දෘශ්‍ය සංඥා) විසුරුවා හැරීම පිළිබඳව ද විද්‍යාඥයෝ රැසක් පර්යේෂණ පවත්වන්නට වූහ. රූපය කුඩා තිත් බවට පරිවර්තනය කොට එම කුඩා තිත් විද්‍යුත් ක්‍රමයකට විසුරුවා හැරීමේ ක්‍රමවේදය මෙහි දී වඩාත් සාර්ථක විය. එම කුඩා තිත් මගින් නැවත රූපය නිර්මාණය කළ හැකි පරිදි නිපදවූ යන්ත්‍ර විය. එය රූපවාහිනියේ මුල් අවස්ථාවයි. මෙම ක්‍රමවේදය බොහෝ දුරට යාන්ත්‍රික ස්වරූපයක් දැරූ බැවින් යාන්ත්‍රික රූපවාහිනී ක්‍රමවේදය (Mechanical Television System) ලෙසින් හඳුන්වනු ලැබීය.

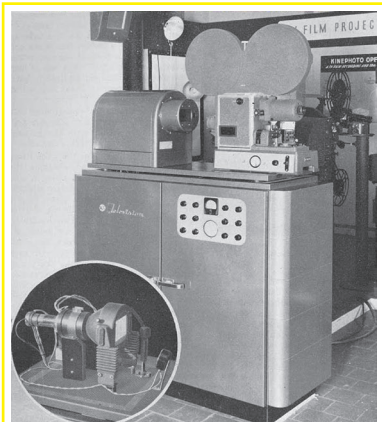

4.9 රූපය

4.1.5 රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ ආරම්භයට හේතු වූ විවිධ සොයා ගැනීම්

1923 දී ව්ලැඩිමීර් ස්වෙරිකින් (Vladimir Zworykin) රූප නිපදවීමට අවශ්‍ය තාක්ෂණික උපකරණය සොයා ගැනීමට සමත් විය. එය වර්ධනය කරමින් 1924 දී ඔහු විසින් නිපදවන ලද නව උපකරණය 'කිනෙස්කෝප්' (Kinescope) නම් විය. 1925 වන විට බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික ජෝන් ලොගි බයොඩ් (John Logie Baird) විසින් යාන්ත්‍රික රූපවාහිනී ක්‍රමවේදය (Mechanical Television System) යොදා ගනිමින් මිනිස් මුහුණක් ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම මෙම යුගයේ විශේෂ සිදුවීමකි.

4.10 රූපය - කිනෙස්කෝප් (Kinescope) උපකරණය

1996 වර්ෂයේ නොවැම්බර් 21 හා 22 දෙදින එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ මූලිකත්වයෙන් ප්‍රථම ලෝක රූපවාහිනී සම්මේලනය (World Television Forum) පැවැත්විණ. ඒ අනුව සෑම වර්ෂයක ම නොවැම්බර් 21 ලෝක රූපවාහිනී දිනය යනුවෙන් නම් කෙරිණ. 1997 නොවැම්බර් 21 දින ප්‍රථම ලෝක රූපවාහිනී දින සැමරුම පවත්වන ලදි.

වර්ෂ 1930 දී නැවත වරක් විලැඩ්මිර් ස්වෙරිකින් (Vladimir Zworykin) විසින් තම උපකරණය දියුණු කරමින් ඉලෙක්ට්‍රොනික රූපවාහිනී ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය. මේ ආකාරයට නොනවත්වා සිදු වූ පර්යේෂණ රැසක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 1933 දී ඇමරිකාවේ ප්‍රථම රූපවාහිනී විකාශන ආයතනය පිහිටුවන ලදී.

1936 දී ජර්මනියේ පැවති ඔලිම්පික් උලෙල හා 1937 දී මහා බ්‍රිතාන්‍යයේ හයවන ජෝර්ජ් රජුගේ මොලි මංගල්‍යය සජීවී ආකාරයෙන් විකාශනය කොට තිබේ. මුල් යුගයේ පටිගත කිරීම් හා සංස්කරණය පිළිබඳ තාක්ෂණය වර්ධනය වී නොතිබීම හේතුවෙන් රූපවාහිනියේ සියලු වැඩසටහන් සජීවී ආකාරයෙන් විසුරුවා හරින ලදී.

1936 වන විට මහා බ්‍රිතාන්‍යයේ බී. බී. සී (B.B.C) ආයතනයත් ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ එන්. බී. සී (N.B.C) ආයතනය හා සී. බී. සී (C.B.C) ආයතනයත් පොදු ජනතාව උදෙසා මහජන සේවා රූපවාහිනී නාලිකා ආරම්භ කරන ලදී. නව ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍ය වඩාත් ජනප්‍රිය වෙමින් 1944 වන විට ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයෙහි රූපවාහිනී යන්ත්‍ර 44 000 ක් පමණ දැකිය හැකි විය. මුල් යුගයේ රූපවාහිනී විකාශන කළු සුදු ආකාරයෙන් වූ අතර 1960 වන විට වර්ණ රූපවාහිනී විකාශන ක්‍රම ව්‍යාප්ත වූ බව සඳහන් වේ. 1959 වන විට ඉන්දියාවේ ප්‍රථම රූපවාහිනී නාලිකාව වූ දුරදර්ශන් නාලිකාව ආරම්භ වූ අතර ඉන්දියාවේ වර්ණ රූපවාහිනී ව්‍යාප්තිය ඇරඹෙන්නේ 1982න් පසුවය.

4.11 රූපය - කාලයත් සමග රූපවාහිනී යන්ත්‍රයේ හැඩය හා තාක්ෂණය වෙනස් වන්නට විය

4.1.6 ශ්‍රී ලංකාවේ රූපවාහිනියේ ආරම්භය හා ව්‍යාප්තිය

ශ්‍රී ලංකාවේ රූපවාහිනිය පිළිබඳ ඉතිහාසය 1979 වර්ෂය දක්වා දිව යයි. වර්තමාන ටී.එන්.එල් (TNL) නාලිකා ප්‍රධානී ශාන් වික්‍රමසිංහ මහතා මෙරට රූපවාහිනී ඉතිහාසයේ පුරෝගාමී භූමිකාවක් නිරූපණය කළේය. ඔහු විසින් 1976 වර්ෂයේ දී

4.12 රූපය - ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාව

4.13 රූපය - ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාවේ පාලක මැදිරියක්

ප්‍රථම වරට රූපවාහිනී විකාශනයක් අත්හදා බලන ලදී. එය කොළඹ සිට සැතපුම් 10ක පමණ දුරට විකාශනය වී තිබේ. ඒ වන විට මෙරට රූපවාහිනී යන්ත්‍ර ව්‍යාප්ත ව නොතිබූ අතර අතැම් ස්ථානවල තිබූ අතළොස්සක් රූපවාහිනී යන්ත්‍ර මගින් එම විකාශය නැරඹිය හැකි විය. 1979 දී ශාන් වික්‍රමසිංහ මහතා විසින් පෞද්ගලික රූපවාහිනී නාලිකාවකට රජයෙන් අවසර ඉල්ලා සිටියේය. ඔහුගේ සහයට 'අනිල් විජේවර්ධන' මහතා ද ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ 'පැසිපික් කොමියුනිකේෂන්' ආයතනයේ 'බොබි ක්‍රිස්ටි' මහතා ද එක් වූහ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම රූපවාහිනී නාලිකාව වූ 'ස්වාධීන රූපවාහිනී' නාලිකාව පෞද්ගලික නාලිකාවක් ලෙස ආරම්භ කරන ලද්දේ 1979 අප්‍රේල් 14 දිනයි. එහෙත් නොබෝ දිනකින් එනම් 1979 ජුනි මස 05 වන දින සිට පෞද්ගලික දේපළ රජයට පවරා ගැනීමේ පනත යටතේ එය රජයට පවරා ගනු ලැබිණ.

1982 දී ජපන් රජයේ පරිත්‍යාගයක් ලෙසින් ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාව ආරම්භ කිරීම ද මෙරට රූපවාහිනී ඉතිහාසයේ වැදගත්

සංසිද්ධියකි. මෙරට රූපවාහිනී විකාශන දිගු කලක් රජයේ ඒකාධිකාරයට යටත්ව පැවතිණ. පසු කාලයේ දී පෞද්ගලික රූපවාහිනී නාලිකා රැසක් ආරම්භ විය. දැනට ශ්‍රී ලංකාවෙහි රූපවාහිනී නාලිකා 40කට අධික සංඛ්‍යාවක් ක්‍රියාත්මක වේ. විකාශන මධ්‍යස්ථාන 24කින් එම නාලිකා සිය විකාශන කටයුතු සිදු කරයි. මේ වන විට මෙරට රූපවාහිනී යන්ත්‍ර දශලක්ෂ හතරකට අධික සංඛ්‍යාවක් ක්‍රියාත්මක වන අතර ප්‍රේක්ෂක පිරිස දශලක්ෂ දාහතරකට වඩා වැඩි බව සමීක්ෂණවලින් අනාවරණය වී තිබේ. ගෙවී ගිය කෙටි කාලයෙහි රූපවාහිනිය ප්‍රමුඛ පෙළේ සන්නිවේදන සහකරුවෙකු බවට පත් වී ඇති බව මින් පැහැදිලි වේ.

4.14 රූපය - ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට ක්‍රියාත්මක රජයේ හා පෞද්ගලික රූපවාහිනී නාලිකා කිහිපයක්

4.1.7 රූපවාහිනියේ නව ප්‍රවණතා

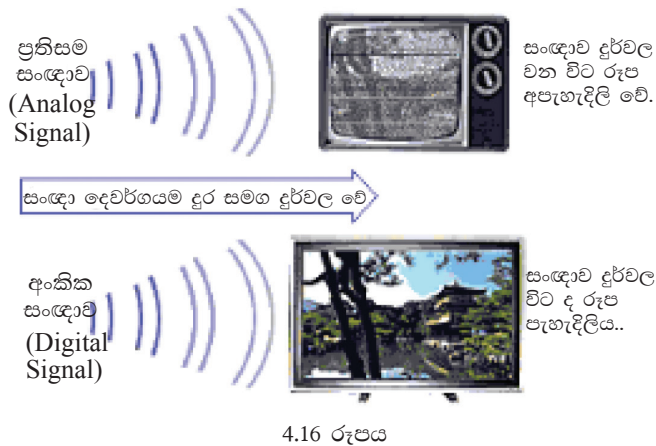
රූපවාහිනී මාධ්‍ය මේ වන විට ලෝකයේ නවීන තාක්ෂණික ප්‍රවණතා සමඟින් එක්ව තිබේ. රූපවාහිනිය, හෙට දවස සඳහා පුරව සුදානමකින් යුත් මාධ්‍යක් ලෙස ද හඳුන්වා දිය හැකිය. එහි හැඩයේ සිට වැඩසටහන් ආකෘතිය දක්වා බොහෝ දේ ගෙවී ගිය වසර 50ක පමණ කාලය තුළ වෙනස් වෙමින් තිබේ. එම වෙනස්කම් අපි අත්විඳිමින් සිටින්නෙමු. වන්දිකා තාක්ෂණය සහ අන්තර්ජාලය හේතුවෙන් රූපවාහිනිය වඩාත් ප්‍රබල මාධ්‍යයක් වී තිබේ. මුල දී නිවසේ ගෘහ භාණ්ඩයක් වූ රූපවාහිනිය අතේ ගෙන යා හැකි උපාංගයක් බවට පත් වූයේ කෙටි කලකිනි. නිවසේ සියලු දෙනා එක්ව නැරඹූ රූපවාහිනිය අද තනි තනිව තරඹන තත්ත්වයට පත්ව ඇත. මේ වන විට රූපවාහිනී මාධ්‍ය ගෝලීය ජන මාධ්‍යක් බවට පත් වී තිබේ.

4.15 රූපය - රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ නව තාක්ෂණික ප්‍රවණතා දැක්වෙන ඡායාරූප පෙළක්

අංකිත රූපවාහිනී තාක්ෂණය (Digital Television Technology)

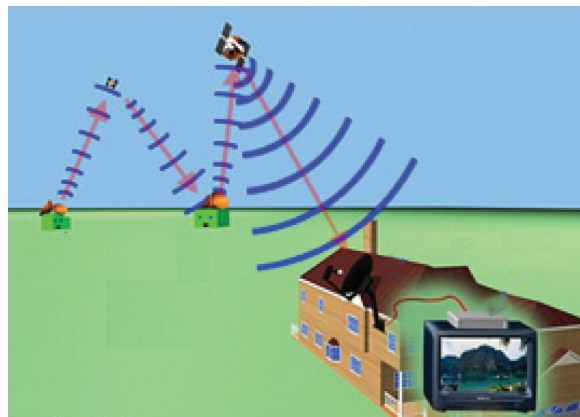

ලෝකයේ සෑම තාක්ෂණික උපකරණයක් මෙන්ම රූපවාහිනිය ද ප්‍රතිසම (Analog) තාක්ෂණයෙන් අංකිත (Digital) තාක්ෂණයට පරිවර්තනය වෙමින් පවතී. එමගින් ගුණාත්මක බවින් ඉහළ, වැඩි රූපවාහිනී නාලිකා ප්‍රමාණයක්, විකාශනය කිරීමේ හැකියාව ඇතිවේ. අංකිත තාක්ෂණයේ භාවිතයත් සමග රූපවාහිනිය ද අතේ

ගෙන යා හැකි හෝ ජංගම දුරකථනයෙන් නැරඹිය හැකි උපකරණයක් තරමට ම කුඩා වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ද අංකිත රූපවාහිනී විකාශන ක්‍රම ආරම්භ කිරීමට අවශ්‍ය මූලික කටයුතු සිදු වෙමින් පවතී. නුදුරු ආනාගතයේ දී රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ අංකිත අත්දැකීම ඔබටත් විඳීමට අවස්ථාව උදා වනු ඇත.

වන්දිකා තාක්ෂණික රූපවාහිනී විකාශනය

වන්දිකා තාක්ෂණය ඔස්සේ රූපවාහිනී වැඩසටහන් විසුරුවා හැරීමේ ක්‍රමය මේ වන විට ලොව පුරා ව්‍යාප්ත වී තිබේ. මෙතෙක් ජාතික වශයෙන් සීමා වූ රූපවාහිනී නාලිකා ජ්‍යාන්තර මට්ටමින් නැරඹීමේ හැකියාව ද උදා වේ. ඒ අනුව රූපවාහිනියේ නාලිකා බොහෝ ප්‍රමාණයක් අතරින් ඔබට අවශ්‍ය නාලිකාව තෝරා ගැනීමේ හැකියාව පවතී. මේ සඳහා අවශ්‍ය සේවාවන් සපයන ආයතන ගණනාවක්

දැකිය හැකිය. භූගෝලීය බාධක හේතුවෙන් විකාශන කුලුණුවලට හසු නොවන ඕනෑම ස්ථානයකට වුව ද පැහැදිලි දසුන් ලබා ගැනීම සඳහා වන්දිකා තාක්ෂණය උපකාරී වේ. භූගෝලීය වශයෙන් විශාල රටවල විකාශන කුලුණු සවි කිරීමට වඩා ප්‍රායෝගික මෙන්ම ලාබදායී ක්‍රමවේදයක් ලෙස මෙය හැඳින්විය හැකිය.

4.18 රූපය

සිනමා නිර්මාණයක් හෝ රූපවාහිනී වැඩසටහනක් පවතින තාක්ෂණය යටතේ දර්ශනය වන්නේ තල දෙකක් හෙවත් ද්විමාන ආකාරයටය. නමුත් මිනිස් ඇසට රූපයක දිග, පළල සහ ගැඹුර යනුවෙන් ආකාර තුනක් හෙවත් ත්‍රිමාණ රූපයක් දැකිය හැකිය. රූපවාහිනිය තුළින් ත්‍රිමාණ ආකාරයේ දර්ශන ලබා ගැනීමේ

හැකියාව මේ විට සාර්ථක ලෙස භාවිතයේ පවතී. විශේෂයෙන් සකස් කළ ඇස් කණ්ණාඩි යුගලක් පැළඳීමෙන් ත්‍රිමාණ දර්ශන නැරඹීමට හැකිය. අනාගතයේ දී රූපවාහිනී තිරයකින් තොරව ත්‍රිමාණ ආකාරයේ රූපවාහිනී දර්ශන මැවීම පිළිබඳව විද්‍යාඥයින් අත්හදා බැලීම් සිදු කරයි.

මේ ආකාරයට රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ අනාගත ප්‍රවණතා රැසක් වර්ධනය වෙමින් පවතී. සෙවණැලි නාටකයෙන් ඇරඹී වලන රූප සිහිනය, මානව වර්ගයාගේ අද්විතීය සන්නිවේදන මෙවලමක් බවට පත් වෙමින් තිබේ.

ක්‍රියාකාරකම 01

ඔබේ ගුරුවරයාගේ සහය ඇතිව රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ නව ප්‍රවණතා පිළිබඳව අන්තර්ජාලයේ මූලාශ්‍ර ගවේෂණය කරන්න. ඔබ සොයාගත් තොරතුරු බිත්ති පුවත්පත් ලිපියක් ලෙසින් සකසා පාසලේ ප්‍රදර්ශනය කරන්න.

අභ්‍යාසය

1. පාසලේ දී ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ ඉතිහාසය පිළිබඳ කෙටි වාර්තාවක් සකස් කරන්න.
2. 'රූපවාහිනිය පාසල් දරුවාට දැනුම් ගබඩාවකි.' ඉහත ප්‍රකාශයට පක්ෂව හෝ විපක්ෂව ඔබේ අදහස් දක්වන්න.
3. රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ යහපත් හා අයහපත් ප්‍රතිඵල වගු ගත කරන්න

4.1.8 රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ ලක්ෂණ

රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ දක්නට ලැබෙන ප්‍රධානතම ලක්ෂණය වන්නේ ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය ලක්ෂණයයි. එහෙත් නූතන රූපවාහිනී මාධ්‍ය තවත් බොහෝ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ දියුණු වෙමින් පවතී. ගැඹුරින් හැදෑරීමේ දී එහි තවත් විශේෂතා රැසක් හඳුනාගත හැකිය.

□ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍යයකි

රූපවාහිනිය ප්‍රබලතම ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍යයකි. එහි දී ප්‍රේක්ෂක ආකර්ෂණය දිනාගත හැකි පරිදි විවිත්‍ර චරිත හා හඬ යොදා ගත හැකිය. එහෙයින් ගුවන්විදුලියේ මෙන් රූපය මතසින් මවා ගැනීමට අවශ්‍ය නොවේ. මුද්‍රිත මාධ්‍යයෙහි මෙන් ඒකාකාරී ස්වභාවයක් ද නැත. සිනමාවට සාපේක්ෂව නිවස තුළ දී ම විනෝදාස්වාදය හා තොරතුරු ලබා ගැනීමේ අවස්ථාව රූපවාහිනී මාධ්‍යය මඟින් ලබා දේ.

□ රූපවාහිනී මාධ්‍ය සමීප මාධ්‍යයකි

ලෝකයේ ම තොරතුරු ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍යයෙන් ආලින්දයට ගෙනෙන බැවින් රූපවාහිනිය වඩා ප්‍රේක්ෂක ආකර්ෂණයට ලක් වී තිබේ. සිනමා ශාලාවකට යාම හෝ මුදල් ගෙවා ප්‍රවේශපත්‍ර ලබා ගැනීම මේ සඳහා අවශ්‍ය නොවේ. මේ සමීප බව නිසා ම පුද්ගලයන් ගේ සිතූම් පැතුම්, ජීවන රටා ආදී සියල්ලට ම බලපෑම් කිරීමේ හැකියාව රූපවාහිනී මාධ්‍ය සතුය.

□ රූපවාහිනී මාධ්‍ය සජීවී මාධ්‍යයකි

රූපවාහිනිය සජීවී ගුණයෙන් යුක්ත ප්‍රධාන මාධ්‍යයකි. ලෝකයේ ඕනෑම ස්ථානයක සිදුවන සිදුවීම් වඩාත් වේගයෙන් හා ආකර්ෂණීය ආකාරයෙන් අප වෙත ලබා දෙන එක් මාධ්‍යයක් වන්නේ රූපවාහිනියයි. අපේ රටේ ජනතාවට වඩාත් සමීප ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍යය ලෙස රූපවාහිනිය හැඳින්විය හැකිය.

□ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ජන මාධ්‍යයකි

එක්වරක දී නිශ්චිතව නොදන්නා අති විශාල ග්‍රාහක සමූහයකට තොරතුරු ගෙන යා හැකි බැවින් රූපවාහිනී මාධ්‍ය ජන මාධ්‍යක් ලෙසින් හැඳින්වේ. මෙතරම් විශාල පිරිසකට විශ්වසනීය අන්දමින් තොරතුරු ගෙන යාමේ හැකියාව රූපවාහිනිය සතු වන්නේ එහි ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍යභාවය හේතුවෙනි.

□ රූපවාහිනී මාධ්‍ය අස්ථායී මාධ්‍යයකි

පුවත්පතක් හෝ පොතක් අපට අවශ්‍ය වේලාවක පරිශීලනය කළ හැකිය. සංයුක්ත තැටියක අඩංගු ගීතයකට විවේකයේ දී තැටි ධාවන යන්ත්‍රය භාවිතයෙන් සවන් දිය හැකිය. එහෙත් රූපවාහිනිය මඟින් විසුරුවා හරිනු ලබන සන්දේශයක් ගිලිහී ගිය හොත් නැවත ග්‍රහණය කර ගැනීම අපහසුය. (ඇතැම් තාක්ෂණික ක්‍රම මගින් මෙය සිදු කළ හැකි වුව ද එය තවමත් සාමාන්‍ය ග්‍රාහකයාට අසීරු කාර්යයකි.) එම නිසා රූපවාහිනිය අස්ථායී මාධ්‍යක් ලෙසින් හඳුන්වනු ලැබේ. මේ හේතුවෙන් සන්දේශය විසුරුවා හරින මොහොතේ ම ග්‍රහණය කරගත යුතු අතර නැවත නැවත පරිශීලනය කරමින් ගිලිහී ගිය කරුණු ග්‍රහණය කර ගැනීම අපහසුය.

□ රූපවාහිනී මාධ්‍ය වියදම් අධික මාධ්‍යයකි

සෙසු මාධ්‍ය හා සැසඳීමේ දී රූපවාහිනී මාධ්‍ය වියදම් අධික මාධ්‍යයකි. රූපවාහිනී මාධ්‍යයට අදාළ සන්දේශ සකස් කිරීමේ දී විවිධ වෘත්තිකයන් ගණනාවකගේ සහය ලබාගත

යුතුය. රූපවාහිනී මැදිරියක ක්‍රියාකාරීත්වය පවත්වා ගෙන යාමට ද නිර්මාණාත්මක හා තාක්ෂණික ශිල්පීන් ගණනාවකගේ සහය අවශ්‍ය වේ. එසේම තාක්ෂණික උපකරණවලට වැය වන පිරිවැය අධික වීම නිසා ද සමස්තයක් වශයෙන් රූපවාහිනී මාධ්‍ය සෙසු මාධ්‍යයන්ට සාපේක්ෂව අධික පිරිවැයක් සහිත මාධ්‍යක් ලෙස සලකනු ලබේ. රූපවාහිනී කර්මාන්තය මේ වන විට අවම ශ්‍රමයකින් හා අවම පිරිවැයකින් වැඩසටහන් නිර්මාණය කළ හැකි ආකාරයට හැඩ ගැසෙමින් පවතී.

රූපවාහිනී රියැලිටි වැඩසටහන් හෙවත් යථාකාර වැඩසටහන්වල ප්‍රධානතම ලක්ෂණය වන්නේ පිටපත් සකස් නොකිරීම හා සංස්කරණය නොකිරීමය. මේ ආකාරයට පූර්ව නිෂ්පාදන හා පසු නිෂ්පාදන පියවර තුළ යම් යම් කොටස් ඉවත් කිරීම නිසා වියදම් අවම කරගත හැකිය.

4.2 රූපවාහිනී වැඩසටහන් ප්‍රභේද

රූපවාහිනිය ජනප්‍රිය වීමත් සමග ග්‍රාහක පිරිස වඩාත් පුළුල් විය. එවන් කණ්ඩායමක විවිධ අදහස් හා රුචිකත්ව සහිත පිරිස් දැකිය හැකිය. ඇතැම් විට ඔවුන් සියලු ම දෙනා එක් පොදු වැඩසටහනකින් තෘප්තිමත් කළ නොහැකිය. එම නිසා රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ දියුණුවත් සමග ම විවිධ ග්‍රාහක කණ්ඩායම් ඉලක්ක කරගත් විවිධ වැඩසටහන් බිහි වන්නට විය. වැඩසටහන් සකස් කිරීමේ දී ග්‍රාහකයාගේ සමාජ, සංස්කෘතික, දේශපාලනික ආදී බහුවිධ අවශ්‍යතා පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමට සිදු වේ. ඇතැම් නාලිකා සම්පූර්ණයෙන් ම එක් ප්‍රේක්ෂක කණ්ඩායමක් ඉලක්ක කර වැඩසටහන් විකාශය කරයි. පොදු ග්‍රාහක කණ්ඩායම් ඉලක්ක කරගත් නාලිකාවල තෝරාගත් වැඩසටහන් කාල සටහනකට අනුව විකාශනය කරයි. විකාශනය කරන්නා වූ වැඩසටහන් ප්‍රභේද අනුව නාලිකාවේ ජනප්‍රියත්වය හා ප්‍රේක්ෂක පිරිස තීරණය වේ. රූපවාහිනී වැඩසටහන්, ප්‍රභේද රාශියක් යටතේ වර්ග කළ හැකි අතර ඉන් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- ප්‍රවෘත්ති
- වාර්තා වැඩසටහන්
- ටෙලිනාට්‍ය
- සංගීත වැඩසටහන්
- සාකච්ඡා, සංවාද
- සඟරාමය වැඩසටහන්
- යථාකාරී රූපවාහිනී වැඩසටහන්
- සජීවී විකාශ

□ ප්‍රවෘත්ති හා කාලීන වැඩසටහන්

ප්‍රවෘත්ති හා කාලීන වැඩසටහන් ලෝකයේ රූපවාහිනී නාලිකා වැඩි ප්‍රමාණයක දැකිය හැකි වැඩසටහන් වර්ගයකි. මෙම වැඩසටහන් සඳහා තොරතුරු රැස් කිරීමට මාධ්‍යවේදීන් අතර දැඩි තරගකාරීත්වයක් දැකිය හැකිය. ප්‍රවෘත්ති වැඩසටහනක වටිනාකම වැඩි වන්නේ ක්ෂණිකව ග්‍රාහකයාට තොරතුරු ලබා දෙන තරමටය. ඇතැම් ප්‍රවෘත්ති හා කාලීන වැඩසටහන් විවිධ අනුකොටස් ගණනාවකින් යුක්තව ඉදිරිපත් කෙරේ. එවැනි

වැඩසටහන් ප්‍රවෘත්ති සඟරාමය වැඩසටහන් යනුවෙන් හැඳින්වේ. බොහෝ ප්‍රවෘත්ති වැඩසටහන් සජීවී ආකාරයෙන් ඉදිරිපත් කරන අතර අවශ්‍ය දර්ශන පමණක් කලින් සකස් කොට තබා ගනු ලබයි. ඇතැම් රූපවාහිනී නාලිකා දිනය පුරා ම ප්‍රවෘත්ති වැඩසටහන් පමණක් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. එවැනි නාලිකා ප්‍රේක්ෂක ආකර්ෂණය වැඩිකර ගැනීම සඳහා ප්‍රවෘත්ති අදහස මුල් කොට ගත් විවිධ වැඩසටහන් ආකෘති භාවිත කරයි. ප්‍රවෘත්ති, සම්මුඛ සාකච්ඡා, ගවේෂණාත්මක ප්‍රවෘත්ති වැඩසටහන්, ප්‍රවෘත්ති විවේචන හා විශ්ලේෂණ ඒ අතර වැඩි වශයෙන් දැකිය හැකිය. රූපවාහිනී නාලිකාවක වටිනාකම සැලකිය යුතු අගයකින් වැඩි කිරීමට සමත් වැඩසටහන් ප්‍රභේදයක් ලෙස ප්‍රවෘත්ති හා කාලීන වැඩසටහන් දැක්විය හැකිය.

□ රූපවාහිනී වාර්තා වැඩසටහන්

සිනමා නිර්මාණයක හෝ ටෙලි නාට්‍යයක මෙන් සෞදර්ශාත්මක බවකින් ද ප්‍රවෘත්ති වැඩසටහනක මෙන් තොරතුරුමය ගුණයකින් ද යුත් වැඩසටහන් වාර්තා වැඩසටහන් ලෙස හැඳින්වේ. ප්‍රවෘත්ති වැඩසටහනකට වඩා වැඩි කාලයක් යොදා ගනිමින් වාර්තා වැඩසටහනක් නිර්මාණය කළ හැකි ය. මෙය බොහෝ විට පසුබිම් කථනයක් සහිතව හෝ නාට්‍යමය ජවනිකාවක් මෙන් දෙබස් සහිතව රසවත් වන්නකි. කිසියම් වටිනාකමක් සහිත මාතෘකා සම්බන්ධයෙන් වාර්තා වැඩසටහන් නිර්මාණය වේ. පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකම්, සංවර්ධනාත්මක තොරතුරු, දේශපාලනික හෝ ආර්ථික විශ්ලේෂණ, වර්තාපදාන, අධ්‍යාපනික හා ආගමික ආදී විවිධ ප්‍රවේශ මේ සඳහා භාවිත කරයි. මේ අතරින් ප්‍රවෘත්ති හා කාලීන සිදුවීම් මුල්කොටගත් වාර්තා වැඩසටහන් වඩාත් ජනප්‍රිය වේ. ඇතැම් වාර්තා වැඩසටහන් සඳහා දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ තොරතුරු රැස් කරන්නට ද සිදු වේ.

□ නාට්‍යමය හා විචිත්‍රාංග වැඩසටහන්

නාට්‍යමය හා විචිත්‍රාංග වැඩසටහන් රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ ආරම්භක වකවානුවේ සිට ම පැවති වැඩසටහන් වර්ගයකි. ප්‍රේක්ෂක විනෝදාස්වාදය උදෙසා රූපවාහිනී නාට්‍ය බිහි විය. මේවා මුල් යුගයේ දී වේදිකා නාට්‍ය චිත්‍රාගාර තුළ රූගත කරමින් විකාශනය කර ඇත. විවිධ තේමා මුල්කරගනිමින් නිපදවන ටෙලි නාට්‍ය, තෝරාගත් කාල සටහනකට අනුව විකාශනය වේ. මෙරට මුල් ම රූපවාහිනී නාට්‍ය වන්නේ 1984 වර්ෂයේ දී ඩී. බී. නිහාල්සිංහ මහතා විසින් නිර්මාණය කරන ලද 'දිමුතු මුතු' මාලා නාට්‍යයි. රූපවාහිනී ටෙලිනාට්‍ය වර්ග තුනක් දැකිය හැකිය.

- ඒකාංගික නාට්‍ය - එක් කොටසකින් අවසන් වේ
- ප්‍රාසංගික නාට්‍ය - කොටස් ගණනාවක් දැකිය හැකිය
- විවිධාංගික නාට්‍ය - කොටසින් කොටස කතාවේ තේමාව වෙනස් වේ.

මෙයට අමතරව රූපවාහිනී ටෙලි නාට්‍ය කලාවෙහි නව පරිච්ඡේදයක් ආරම්භ කරමින් 'මෙගා ටෙලි නාට්‍ය' නම් නව නාට්‍ය ප්‍රභේදයක් දැකිය හැකිය. මේවා අඩු වියදමින් කොටස් වැඩි ගණනක් සහිතව නිර්මාණය වේ. බොහෝ විට පටිගත කිරීම් සිදුවන අතරතුර විකාශනය කිරීම විශේෂත්වයකි.

රූපවාහිනී විචිත්‍රාංග වැඩසටහන් විවිධ වයස් කාණ්ඩ අනුව ද වර්ග කළ හැකිය. ඒ අනුව ළමුන් සඳහා විනෝදාස්වාදය ලබා දෙන කාටූන්, කතාන්දර හා වෙනත් වැඩසටහන් ද රූපවාහිනී විචිත්‍රාංග වැඩසටහන් ගණයට අයත් වේ. ඕනෑම වයස් කාණ්ඩයක් සඳහා වූ මෙවැනි විචිත්‍රාංග වැඩසටහන් ද දැකිය හැකිය.

නූතන රූපවාහිනියේ වඩාත් ජනප්‍රිය ම රූපවාහිනී විවික්‍රාංගය ලෙසින් යථාකාර රූපවාහිනී (Reality TV) වැඩසටහන් දැක්විය හැකිය. රූපවාහිනී වැඩසටහන් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියෙහි තිබූ වෘත්තීය සීමා හා සෞන්දර්යාත්මක නියම වෙනස් කරමින් නව ආකාරයේ රූපවාහිනී වැඩසටහන් සංස්කෘතියක් හඳුන්වා දීම යථාකාර රූපවාහිනී කලාව මගින් සිදු විය. සම්මත රූප රාමු, සම්මත නිෂ්පාදන ක්‍රම වෙනුවට වඩාත් වෙනස් ආකාරයක වැඩසටහන් මෙහි දැකිය හැකිය.

□ සංගීත වැඩසටහන්

සංගීත වැඩසටහන් රූපවාහිනී මාධ්‍යයෙහි තවත් ජනප්‍රිය ප්‍රාසංගික වැඩසටහන් වර්ගයකි. ප්‍රේක්ෂක ආකර්ෂණය අනුව ඉහළ වටිනාකමක් දැකිය හැකිය. මුල් යුගයේ දී ගායක ගායිකාවන් මැදිරිය තුළ ගීත ගායනා කළ අතර පසු කලෙක ගීත ගායනය අතරතුර රංගනයක් හෝ දර්ශනයක් ඉදිරිපත් කිරීම සිදු විය. අද වන විට ගීත සඳහා රූප රචනා කිරීම වඩාත් ජනප්‍රිය අංගයක් බවට පත් වී තිබේ.

සංගීත වැඩසටහන්,

- මැදිරි නිෂ්පාදන
- සජීවී ඉදිරිපත් කිරීම්
- බාහිර පටිගත කිරීම්

ආදී ලෙසින් දැක්විය හැකිය. සාම්ප්‍රදායික සංගීතය මෙන්ම ජනප්‍රිය සංගීතය ද යොදා ගත් විවිධ ශෛලියේ සංගීත වැඩසටහන් ද නූතන රූපවාහිනියේ දැකිය හැකිය.

ක්‍රියාකාරකම 02

ඔබ රූපවාහිනිය නරඹන වේලාවෙහි විකාශනය වන වැඩසටහන් පහත වගුව අනුව බෙදා දක්වමින් රූපවාහිනී වැඩසටහන් ප්‍රභේද පිළිබඳ තවදුරටත් අවබෝධයක් ලබාගන්න.

උපදෙස්

නාලිකාවේ නම හා වැඩසටහනේ නම සඳහන් කරන්න. ඉන්පසු පහත සුවිස භාවිත කරමින් වැඩසටහන් ප්‍රභේදයට අදාළ කොටුවේ කතිරයක් යොදන්න

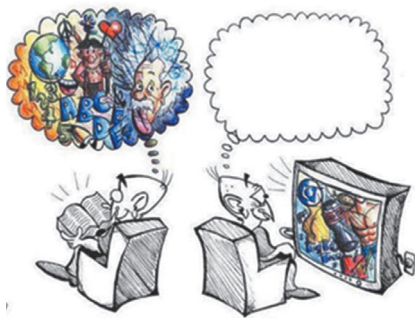
නාලිකාව	වැඩසටහනේ නම	ප්‍රවෘත්ති හා කාලීන වැඩසටහන්						කලාත්මක හා විවාරාත්මක වැඩසටහන්							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

වැඩසටහන් තෝරා ගැනීමේ සූචිය

1	ප්‍රවෘත්ති විකාශ	7	නාට්‍යමය වැඩසටහන්
2	ප්‍රවෘත්ති සාකච්ඡා	8	සංගීත වැඩසටහන්
3	පුවත් සගරා වැඩසටහන්	9	යථාකාර වැඩසටහන්
4	පුවත් සංවාද	10	ජීවන රටා වැඩසටහන්
5	සජීවී පුවත් කථන	11	ක්‍රීඩා වැඩසටහන්
6	වාර්තා වැඩසටහන්	12	ආගමික වැඩසටහන්
		13	ළමා වැඩසටහන්
		14	වෙනත් විවික්‍රාංග

4.3 රූපවාහිනී මාධ්‍යය පරිශීලනය

4.19 රූපය

රූපවාහිනී මාධ්‍ය පරිශීලනය සඳහා ග්‍රාහකයා සක්‍රීය ආකාරයෙන් සහභාගී කර ගැනීම සම්බන්ධව විවිධ අදහස් හා විවේචන පවතී. රූපවාහිනී මාධ්‍යය ගෝලීය මාධ්‍යයක් ලෙසින් තොරතුරු සම්පාදනයට අමතරව සංස්කෘතික, සමාජ හා දේශපාලනික ක්‍රියාකාරකම් හා සම්බන්ධ වී තිබේ. පර්යේෂකයන් පෙන්වා දෙන පරිදි, රූපවාහිනිය නැරඹීම දෛනික ජීවිතයේ ප්‍රධාන කටයුත්තක් වන තරමට ම මිනිසා එහි බලපෑමට නතු ව තිබේ.

අවබෝධයෙන් රූපවාහිනිය පරිශීලනය කරමු

- ඕනෑම ජනමාධ්‍යක් ඔස්සේ ලැබෙන තොරතුරු විචාරශීලීව හා අවබෝධයෙන් විමසා බැලීම ග්‍රාහකයාගේ වගකීම වේ. මෙය මාධ්‍ය සාක්ෂරතාවයේ අංගයකි. රූපවාහිනිය මගින් විකාශනය වන සියලු සන්දේශ ග්‍රහණය කර ගැනීමට අවශ්‍ය නොවේ. තම අවශ්‍යතාවට අනුව, ගුණාත්මක හා හරවත් වැඩසටහන් පමණක් තෝරා ගැනීම සෑම ග්‍රාහකයෙකුගේම වගකීමකි. කුඩා දරුවන්ට නම් ඒ සඳහා වැඩිහිටියන්ගේ මග පෙන්වීම අවශ්‍ය වේ. එවිට දරුවන්ට එලදායි ලෙස රූපවාහිනිය පරිශීලනය කිරීමේ පුරුද්ද ඇති වේ.
- රූපවාහිනිය අනුකරණය කිරීම හෝ ඒ පිළිබඳ විශ්වාසයන් ගොඩනංවා ගැනීම ද අවබෝධයෙන් සිදු කළ යුතුය. රූපවාහිනිය සෑමවිට ම සත්‍ය නොවිය හැකිය. රූපවාහිනී වැඩසටහන්වල ඇති වික්‍රමාන්විත සිද්ධි, චරිත හෝ අත්දැකීම් අනුකරණය කිරීමෙන් අහිතකර ප්‍රතිඵල ඇති විය හැකිය. සන්දේශ පිළිබඳ විශ්වාසයන් ඇතිකර ගැනීමෙන් ඇතැම් විට සමාජීය ගැටලු ද මතු විය හැකිය.

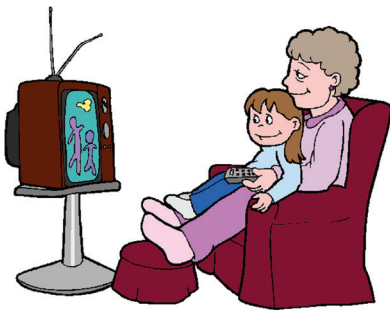

- වෙළඳපොළ අවශ්‍යතා මගින් සෙසු ජනමාධ්‍ය මෙන්ම රූපවාහිනිය ද පාලනය කරන අවස්ථා දැකිය හැකිය. වැඩසටහන් අතර ඔවුන්ගේ ප්‍රචාරණ වැඩපිළිවෙළ ක්‍රියාත්මක වේ. මෙහි දී විචාරශීලීව මාධ්‍ය පරිශීලනය කිරීමට ග්‍රාහකයා වග බලා ගත යුතුය.

ක්‍රියාකාරකම 03

ඔබේ පාසලේ මාධ්‍ය සමාජය මගින් රූපවාහිනී පරිශීලනය පිළිබඳ දේශන මාලාවක් සංවිධානය කරන්න. ඉන් පසු එයට සහභාගී වූ සිසුන්ගේ රූපවාහිනී වැඩසටහන් තෝරා ගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳ තොරතුරු රැස් කරන්න.

4.4 රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ සමාජ බලපෑම

4.20 රූපය

ලෝකය පුරා රූපවාහිනී නාලිකා 15 000ක් පමණ ක්‍රියාත්මක වේ. දිනපතා එම නාලිකා තරඹන ප්‍රේක්ෂක පිරිස කෝටි 300 ඉක්මවන බව ද වර්තමාන වේ. එම පිරිසෙන් සියයට හැටක ප්‍රමාණයක් ඔබ වැනි නව යොවුන් දරුවන්ය. ඔවුන් සතියක දී පැය 20ත් 30ත් අතර කාලයක් රූපවාහිනිය නැරඹීම වෙනුවෙන් වෙන් කරයි.

රූපවාහිනී මාධ්‍ය මගින් සමාජයට ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳව විවිධ ආකාරයෙන් විශ්ලේෂණය කළ හැකිය. එමගින් ග්‍රාහක කණ්ඩායම් තුළ මානසික හා වර්ගාත්මක වෙනස්කම් ඇති කිරීමට සමත් වේ. මෙය සමාජීය වශයෙන් බලපෑමක් ඇති කරන අතර ම ළමා පරිකල්පනයට ද බලපෑම් කරයි. නූතන ළමා පරපුරේ විෂම වර්ගයා කෙරෙහි ද රූපවාහිනිය දැඩි බලපෑමක් ඇති කරන බව අනාවරණය වී තිබේ.

□ රූපවාහිනියේ සංස්කෘතික බලපෑම

රූපවාහිනී මාධ්‍ය පොදු සමාජය වෙත වඩාත් සමීප මාධ්‍යයක් බැවින් එමගින් එල්ලවන සංස්කෘතික බලපෑම ද විශාලය. රූපවාහිනී වැඩසටහන් පොදුවේ බහුතර ජනතාව ඉලක්ක කරමින් සම්පාදනය කරයි. එම නිසා ඒවායේ අන්තර්ගත වන එක් සංස්කෘතියකට අදාළ කරුණු අනෙක් සංස්කෘතීන්වලට අයත් ජනතාව වෙත ද සම්ප්‍රේෂණය වේ. වර්තමානය වන විට විවිධ සංස්කෘතික ලක්ෂණ සම්මිශ්‍රණය වූ සමාජයක් ඇති වීමට ද මෙය බලපා ඇත. එසේ ම විවිධ විදේශීය චිත්‍රපට, ටෙලිනාට්‍ය ආදිය දේශීය නාලිකා මගින් විකාශය වීම සහ ජාත්‍යන්තර රූපවාහිනී නාලිකා නැරඹීමේ පහසුකම් ව්‍යාප්ත වීම නිසා විදේශීය සංස්කෘතීන්ගේ ලක්ෂණ දේශීය ජනතාවගේ සංස්කෘතික ජීවිත කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කරනු දැකගත හැකිය.

□ රූප මාධ්‍ය ප්‍රචණ්ඩත්වය

ඇතැම් රූපවාහිනී වැඩසටහන් මගින් පුද්ගලයා තුළ ප්‍රචණ්ඩත්වය ඇති කිරීමක් සිදු වේ. සංස්කෘතික ගැටලු, අපරාධ, මත්ද්‍රව්‍ය ආදිය ඉස්මතු කර දැක්වීම මගින් ග්‍රාහක මනස දූෂණය වීමත් ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රචණ්ඩ වීමත් සිදුවේ. විදේශීය නිෂ්පාදිත රූපවාහිනී කතා මාලා බොහොමයක ප්‍රචණ්ඩත්වය පාදක කොටගත් සිදුවීම් අන්තර්ගතව තිබීම මෙම තත්ත්වයට සෘජුව ම බලපා තිබේ. බටහිර වැඩසටහන් අනුව යමින් නිෂ්පාදිත දේශීය වැඩසටහන්වල ද මෙම ලක්ෂණ බහුලව දැකිය හැකිය.

□ වෙළඳ ප්‍රචාරණයේ අනිසි බලපෑම

බොහෝ රටවල ක්‍රියාත්මක වන රූපවාහිනී නාලිකා වැඩි ප්‍රමාණයක් තඩත්තු වන්නේ ව්‍යාපාරික ආයතනවල අනුග්‍රහකත්වයෙනි. තම භාණ්ඩ හා සේවා අලෙවිය වෙනුවෙන් ග්‍රාහකයා නතු කර ගැනීම සඳහා ඔවුන් විවිධ ආකාරයෙන් පොළඹවා ගැනීම සිදු වේ. මේ මගින් සමාජයට ඇතිවන අනිසි බලපෑම අතිවිශාලය. එහෙත් මුදල් ඉපයීම මාධ්‍ය නාලිකාවල අවශ්‍යතාව වන බැවින් ව්‍යාපාරික ආයතනවල දැන්වීම් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ ජනමාධ්‍ය ආයතනවලට හැකියාවක් නොමැත. එහෙයින් නූතන රූපවාහිනී වෙළඳ ප්‍රචාරණයේ බලපෑමෙන් ග්‍රාහකයා මුදවා ගැනීම අසීරු කටයුත්තක් වී තිබේ.

විශේෂයෙන් කුඩා දරුවන් අතර තරගකාරීත්වය ඇතිවීමට, විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා පිළිබඳ දරුවන්ට වැරදි අවබෝධයක් ඇති කිරීමට ප්‍රචාරක දැන්වීම් හේතු විය හැකිය. එම තත්ත්වය පාලනය කිරීමේ අරමුණින් ළදරුවන් හා කුඩා දරුවන් සම්බන්ධ ප්‍රචාරක දැන්වීම් පාලනය කිරීමේ නීති රීති ද හඳුන්වා දී තිබේ.

දිනෙන් දින අලුත් වන වෙළඳ ප්‍රචාරක සිද්ධාන්ත හා ක්‍රමවේද ඔස්සේ සිදු වෙමින් පවතින මහා පරිමාණ වෙළඳ ප්‍රචාරණ බලපෑමෙන් මිදීමට රූපවාහිනී ග්‍රාහකයාට අසීරුය. එහෙත් රූපවාහිනී මාධ්‍යය පිළිබඳ මනා අබෝධය හා විචාරශීලීත්වය මගින් මෙම බලපෑම අවම කරගැනීමට හැකි වේ.

ක්‍රියාකාරකම 04

'රූපවාහිනී මාධ්‍යය ළමා මනසට අහිකර බලපෑම් ඇති කරයි' , 'රූපවාහිනී මාධ්‍යය ළමා මනසට අහිකර බලපෑම් ඇති නොකරයි' යනුවෙන් විවාදයක් සංවිධානය කරන්න.

